

Beskrivelse av innhold og kvalitet i tilbud om opphold i sykehjem i Oslo kommune.

1. Overordnede krav til tjenester i sykehjem

Lov om helsetjenesten i kommunene (KHL) pålegger kommunene å sørge for nødvendige helsehjelp til alle som bor eller midlertidig oppholder seg i kommunen. Helsetjenesten skal også gi den som søker eller trenger helsehjelp opplysninger vedkommende trenger for å ivareta sin rett (KHL § 2-1).

Et viktig ansvarsområde er å sørge for sykehjem eller boform for heldøgns omsorg og pleie med organisert legetjeneste, fysioterapitjeneste og sykepleiertjeneste (KHL § 1-3). Forskrift om sykehjem og boformer for heldøgns omsorg og pleie fordrer at tjenestene skal være innrettet på en eller flere av følgende oppgaver:

- a) medisinsk attføring med sikte på tilbakeføring til hjemmet,
- b) avlastning,
- c) permanent opphold,
- d) spesielt tilrettelagt opphold for funksjonshemmede,
- e) skjermet enhet for senil demente,
- f) selvstendig boenhet for barn/ungdom,
- g) dagopphold,
- h) nattopphold,
- i) terminalpleie

Kommunen kan samarbeide med private organisasjoner hvor det er egnet og skal samarbeide med regionale helseforetak om planlegging, informasjon og samordning av tjenestene (KHL § 1-4). Vedtak om tildeling av plass i sykehjem og boformer med heldøgns omsorg og pleie omfattes av forvaltningslovens regler. For pasienter med behov for langvarige og koordinerte tjenester skal kommunehelsetjenesten utarbeide en individuell plan (KHL § 6-2a). Kommunehelsetjenesten skal samarbeide med andre tjenesteytere om planen og bidra til et helhetlig tilbud til pasientene.

Lov om sosiale tjenester m.v., kapittel 4 § 4 -2d, presiserer at tjenestene skal omfatte plass i institusjon eller bolig med heldøgns omsorgstjenester til dem som har behov for det pga. funksjonshemming, alder eller av andre årsaker.

§ 4 - 2b presiserer at det skal gis avlastningstilbud for personer og familier som har et særlig tyngende omsorgsarbeid.

Forskrift om kvalitet i pleie- og omsorgstjenestene (2003) pålegger kommunen å etablere et system som sikrer kvaliteten på tjenestene. Statens helsetilsyn fører medisinskfaglig tilsyn med at kommunen fremmer helsetjenestens formål på en hensiktsmessig og forsvarlig måte (KHL § 6-3).

2. Kvalitetsforskriftens krav til tjenestenes innhold

Kvalitetsforskriften fra 2003 er hjemlet i både kommunehelsetjenesteloven og lov om sosiale tjenester og skal sikre at personer som mottar pleie- og omsorgstjenester får ivaretatt sine

grunnleggende behov med respekt for det enkelte menneskets selvbestemmelsesrett, egenverd og livsførsel (§ 1)

For å ivareta denne overordnede målsettingen skal kommunen ved blant annet Sykehjemsetaten, etablere et system av prosedyrer som sikrer at:

- tjenesteapparatet og tjenesteyterne kontinuerlig tilstreber at den enkelte bruker får de tjenester vedkommende har behov for til rett tid, og i henhold til individuell plan når slik finnes. Tverrfaglig samarbeid er grunnleggende.
- det gis et helhetlig, samordnet og fleksibelt tjenestetilbud som ivaretar kontinuitet i tjenesten.
- brukere av pleie- og omsorgstjenester, og eventuelt pårørende/verge/hjelpeverge, medvirker ved utforming eller endring av tjenestetilbudet. Den enkelte bruker gis medbestemmelse i forbindelse med den daglige utførelse av tjenestene.

For å løse de oppgaver som er nevnt foran skal kommunen/Sykehjemsetaten utarbeide skriftlige nedfellede prosedyrer som sikrer at brukere som gis opphold i våre sykehjem får tilfredsstillende grunnleggende behov.

Med dette menes bl.a. at den som mottar et tilbud om opphold i sykehjem skal:

- oppleve respekt, forutsigbarhet og trygghet i forhold til tjenestetilbudet
- oppleve selvstendighet og styring av eget liv
- få dekket fysiologiske behov som tilstrekkelig næring (mat og drikke), variert og helsefremmende kosthold og rimelig valgfrihet i forhold til mat
- få dekket sosiale behov som mulighet for samvær, sosial kontakt, fellesskap og aktivitet
- få følge en normal livs- og døgnrytme, og unngå uønsket og unødige sengeopphold
- gis mulighet for ro og skjermet privatliv
- få ivaretatt personlig hygiene og naturlige funksjoner (toalett)
- gis mulighet til selv å ivareta egenomsorg
- gis en verdig livsavslutning i trygge og rolige omgivelser
- få nødvendig medisinsk undersøkelse og behandling, rehabilitering, pleie og omsorg tilpasset den enkeltes tilstand
- få nødvendig tannbehandling og ivaretatt munnhygiene
- kunne få tilbud tilrettelagt for personer med demens og andre målgrupper som selv har vanskelig for å formulere sine behov
- gis tilpasset hjelp ved måltider og nok tid og ro til å spise
- gis tilpasset hjelp ved av- og påkledning
- gis tilbud om eget rom ved langtidsopphold
- gis tilbud om varierte og tilpassede aktiviteter.

Listen over er ikke fullstendig, men må oppfattes som kvalitetskrav for alle typer tjenester i Oslo kommunes sykehjem.

Oslo kommune har i tillegg presisert noen utvidete kvalitetskrav som er vedtatt i

bystyret fra 1999. Det presiseres at det før innleggelse i sykehjem skal gis tilstrekkelig informasjon om tilbudet i sykehjemmet vedrørende omfanget og tilbudet i tjenestene. Alle beboere i sykehjem skal ha en egen kontaktperson og det skal foreligge skriftlig informasjon om hvem som er ansvarlig sykepleier. Tilbudet i institusjonen skal tilpasses den enkeltes behov og det skal utarbeides en kvalitetsplan for oppholdet som justeres hver 6. måned (Bystyresak 204/99). Alle tjenester skal planlegges i samarbeid med beboer og pårørende, og det skal legges til rette for et nært, løpende og aktivt samarbeid.

Ansatte ved sykehjem er bevisste på Oslo kommune sitt verdigrunnlag og setter dette i fokus og arbeider ut fra dette i alle deler av organisasjonen.

3. Ansvarsfordeling i forbindelse med tildeling av opphold i Oslo kommunes sykehjem
Oslo kommune skal tilby opphold i sykehjem som ivaretar helsetjenestelovgivningens krav til innhold og organisering. Vedtak om opphold fattes etter vurdering av den enkeltes behov for nødvendige helsetjenester av bestiller i bydel, mens Sykehjemsetaten har ansvar for oppholdet i sykehjem og sørger for tilfredsstillende kvalitet på tjenestene.

4. Sykehjemmenes tilbud

Sykehjemsetaten gir tilbud om 4 hovedkategorier opphold: opphold i aldershjem, langtidsopphold, tidsbegrenset opphold og dagopphold i sykehjem etter spesifiserte kriterier.

4.1 Opphold i aldersavdeling

Ved opphold i aldersavdeling tilstreber Sykehjemsetaten å tilby følgende, dersom det er behov for det:

- Trygghet for å motta nødvendig omsorg.
- Nødvendig døgkontinuerlig oppfølging og tilsyn av tilstrekkelig fagkyndig personell, avhengig av den enkeltes behov.
- Sikkerhet for at offentlig godkjent sykepleier kan tilkalles når det er behov for sykepleiefaglig oppfølging.
- Nødvendig medisinsk oppfølging og behandling.
- Tjenester som ivaretar at overordnede krav til kvalitet imøtekommes. Det er krav bl.a. om kvalitetsplan for alle beboere.
- Jevnlig informasjon om den enkelte beboers situasjon og tilstand til beboer og eventuelt dennes pårørende.
- Tilbudene planlegges og gis i nær samhandling med beboer og evt. pårørende.
- Tilrettelegging for sosialt samvær og aktivitet/kultur.
- Et godt og trygt bomiljø, som bidrar til trivsel og tilfredsstillende livskvalitet.

4.2 Langtid opphold i sykehjem

Permanent opphold er i Oslo kommune definert som langtidsopphold. I det videre følger beskrivelse av de ulike kategorier langtidsopphold og innholdet i dem, slik de er definerte pr. april 2008:

4.2.1 Langtidsopphold i ordinære enheter

Ved opphold i somatiske enheter for langtidsopphold i sykehjem tilstreber Sykehjemsetaten å tilby følgende:

- Døgkontinuerlig oppfølging og tilsyn av tilstrekkelig fagkyndig personell.

- Sikkerhet for at det til enhver tid skal gis oppfølging av offentlig godkjent sykepleier.
- Nødvendig medisinsk oppfølging og behandling.
- Tjenester som ivaretar at overordnede krav til kvalitet imøtekommes. Det er krav bl.a. om kvalitetsplan for alle beboere.
- Sykepleiefaglig bistand og oppfølging, som kompenserer for manglende/sviktende mulighet og evne til å ivareta egenomsorg.
- Nødvendig utstyr for å ivareta den sykepleiefaglige oppfølgingen.
- Jevnlig informasjon om den enkelte beboers situasjon og tilstand til beboer og eventuelt dennes pårørende.
- Faglig oppfølging og bistand for å opprettholde evne til å ivareta flest mulig av dagliglivets aktiviteter.
- Særskilt tilrettelagt fysisk bomiljø, som ivaretar behov for plass til bevegelse dersom det er behov for bruk av tunge hjelpemidler.
- Tilrettelegging for sosialt samvær og aktivitet.
- Et godt og trygt bomiljø, som bidrar til trivsel og tilfredsstillende livskvalitet.

De kvalitetskriterier som er nedfelt for langtidsopphold i ordinære enheter, er grunnleggende, og skal tilstrebes å være til stede ved alle kategorier opphold.

4.2.2 Langtidsopphold i skjermete enheter for personer med demens

Ved opphold i skjermet enhet for personer med en demens gis ulike tilbud. Tilbudene til yngre personer (<65 år) med demens beskrives i eget avsnitt.

Sykehjemmene tilstreber å gi tilbud til personer med alvorlig grad av demens i skjermete enheter som:

- Er innrettet med 12 plasser eller mindre, som gir mulighet for skjerming av beboerne fra for mye stimuli fra omverdenen. Tilbudet organiseres og tilrettelegges slik at den enkelte beboer er sikret kontinuerlig tilsyn.

Beboerne gis tilbud slik de er beskrevet for langtidsopphold.

I tillegg tilstrebes å gi tilbud om:

- Oppfølging av personell som innehar videreutdanning eller spesiell fagkompetanse/ realkompetanse innen området demensomsorg.
- Særskilt oppfølging av lege/tverrfaglig team med tanke på eventuelle behov for videre utredning på andrelinjetjenestenivå.
- Særlig oppfølging for å bibeholde evne til å ivareta dagliglivets aktiviteter og egenomsorg.
- Særskilt oppfølging for at beboer skal føle trygghet, tillit, stabilitet og forutsigbarhet i sine omgivelser.
- Særskilt oppfølging som sikrer at beboeren skjermes for forstyrrende stimuli.
- Et tilrettelagt bomiljø for sosialt fellesskap og tilbud om aktiviteter tilpasset målgruppen.

4.2.3 Langtidsopphold i enhet for mennesker med psykiske lidelser

Tilbud om opphold i forsterket enhet for mennesker med alvorlige psykiske lidelser gis vanligvis til personer over 67 år, men kan også gis til yngre. Det er imidlertid ikke alder som skal være avgjørende for å motta tilbudet.

Det skal foreligge en definert diagnose om psykisk lidelse.

Tilbudet omfatter:

- Tjenester som møter overordnede krav til kvalitet, samt innehar de nevnte kvaliteter nedfelt for somatisk langtidsopphold.

I tillegg tilstrebes å gi tilbud om:

- Organisering i egne enheter, som legger til rette for skjerming.
- Oppfølging av fagpersonell med videreutdanning innen området alderspsykiatri.
- Forsterket bemanning, hvorav flere har videreutdanning eller spesiell opplæring innen fagfeltet, samt det å yte sykepleie til tungt pleietrengende personer. Fagkompetansen tilbys døgnkontinuerlig.
- Tilbudet organiseres og tilrettelegges slik at den enkelte beboer er sikret kontinuerlig tilsyn.
- Et sosialt miljø som gir rom for aksept og tillit, og som legger til rette for kontinuerlig tilsyn/oppfølging i miljøet.
- Muligheter for innhenting av spesialkompetanse i nødvendig grad knyttet til de spesielle utfordringer den enkeltes sykdom utløser.

4.2.4 Langtidsopphold i forsterkede enheter for personer med APSD (atferdsmessige og psykiske tilleggssymptomer ved hoveddiagnose demens).

Sykehjemsetaten gir tilbud som er særskilt forsterkede til bl.a. personer med hoveddiagnose demens og evt. med psykiske tilleggsslidelser, som har en atferd som stiller særskilte krav til oppfølging. Beboerne har adferdsavvik i form av aggresjon, motorisk og verbal utagering, samt ukritisk opptreden som ikke er forenelig med opphold på andre avdelinger.

Tilbudene omfatter:

- Tjenester som møter overordnede krav til kvalitet, samt innehar de nevnte kvaliteter nedfelt for somatisk langtidsopphold.

I tillegg gis tilbud om:

- Organisering i egne enheter, avgrenset til mellom 4-8 plasser.
- Tilbudet organiseres og tilrettelegges slik at den enkelte beboer er sikret kontinuerlig tilsyn.
- Forsterket bemanning, hvorav flere har videreutdanning eller spesiell kompetanse innen fagfeltet. Fagkompetansen tilbys døgnkontinuerlig.
- Muligheter for innhenting av spesialkompetanse i nødvendig grad knyttet til de spesielle utfordringer den enkeltes sykdom utløser.
- Tilbudet gis i samarbeid med medisinsk faglig ansvarlig.
- Et trygt og avgrenset bomiljø.
- Tilbud om aktivitet og kulturopplevelser, tilpasset målgruppen.

4.2.5 Tilbud til yngre personer med en demensdiagnose

Sykehjemsetaten tilbyr et særskilt tilrettelagt tilbud til personer under 65 år med demens, for eksempel i Villa Enerhaugen. Tilbudet omfatter:

- Tjenester som møter overordnede krav til kvalitet, samt innehar de nevnte kvaliteter nedfelt for somatisk langtidsopphold.

I tillegg tilstrebes å gi tilbud om:

- Organisering i enheter avgrenset til mellom 4-6 plasser.

- Tilbudet organiseres og tilrettelegges slik at den enkelte beboer er sikret kontinuerlig tilsyn.
- Forsterket bemanning, hvorav flere har videreutdanning eller spesiell opplæring innen fagfeltet. Fagkompetansen tilbys døgnkontinuerlig.
- Tilbudet skal gis i samarbeid med ansvarlig lege.
- Muligheter for innhenting av spesialkompetanse i nødvendig grad knyttet til de spesielle utfordringer den enkeltes sykdom utløser.
- Et trygt og avgrenset bomiljø.
- Særskilt tilrettelagt fysisk bomiljø, som ivaretar behov for plass til bevegelse dersom det er behov for bruk av tunge hjelpemidler.
- Særskilt oppfølging i f.h.t. behov for fysisk utfoldelse og deltakelse i samfunnet.
- Tilbud om aktivitet og kulturopplevelser tilpasset målgruppen.

4.2.6 Langtidsopphold i forsterket enhet for mennesker med særlig alvorlige psykiske lidelser

Tilbud om opphold i forsterket enhet for mennesker med psykiske lidelser eksempelvis ved Lindeberg omsorgssenter, gis vanligvis til personer over 67 år. Det er imidlertid ikke alder som skal være avgjørende for å motta tilbudet. Det skal foreligge en definert diagnose om psykisk lidelse.

Tilbudet omfatter:

- Tjenester som møter overordnede krav til kvalitet, samt innehar de nevnte kvaliteter nedfelt for somatisk langtidsopphold.

I tillegg gis tilbud om:

- Organisering i egne enheter med inntil 12 beboere.
- Tilbudet organiseres og tilrettelegges slik at den enkelte beboer er sikret tilsyn dersom vedkommende vil forlate enheten.
- Beboerne får i hovedsak dekket sine behov ved en-til-en kontakt med personal.
- Trenger kontinuerlig tilsyn/oppfølging ute i miljøet.
- Har behov for skjerming.
- Oppfølging av fagpersonell med videreutdanning innen området psykiatri.
- Muligheter for innhenting av spesialkompetanse i nødvendig grad knyttet til de spesielle utfordringer den enkeltes sykdom utløser.
- Særskilt tilrettelagt fysisk bomiljø, som ivaretar behov for plass til bevegelse dersom det er behov for bruk av tunge hjelpemidler.

4.2.7 Langtidsopphold i forsterket enhet, annet

Sykehjemsetaten gir forsterkede tilbud til målgrupper som har spesielle somatiske sykdommer, som krever at tilbudet krever forsterket bemanning. Målgrupper er bl.a. yngre personer med fysiske funksjonshemminger og personer med alvorlige nevrologiske lidelser, som har et stort pleiebehov.

Tilbudet inneholder:

- Tjenester som møter overordnede krav til kvalitet, samt innehar de nevnte kvaliteter nedfelt for somatisk langtidsopphold.

I tillegg tilstrebes å gi tilbud om:

- Organisering i egne enheter, avgrenset til mellom 6-8 plasser.

- Forsterket bemanning, hvorav flere har videreutdanning eller spesiell opplæring innen det aktuelle fagfelt, samt det å yte sykepleie til tungt pleietrengende personer. Fagkompetansen tilbys døgkontinuerlig.
- Muligheter for innhenting av spesialkompetanse i nødvendig grad knyttet til de spesielle utfordringer den enkeltes sykdom utløser.
- Særskilt tilrettelagt fysisk bomiljø, som ivaretar behov for plass til bevegelse dersom det er behov for bruk av tunge hjelpemidler.
- Tilrettelegging for sosialt samvær og aktivitet/kultur tilpasset målgruppen.

4.2.8 *Langtidsopphold for personer med MRSA*

Meticillinresistente gule stafylokokker (motstandsdyktige bakterier) MRSA og andre resistente bakterier er et problem ved mange helseinstitusjoner også i Oslo.

Det er etablert egne enheter spesielt rettet mot denne gruppen med plass til 6 – 8 beboere eksempelvis ved Ammerudlunden og Solvang sykehjem. Tilbudet inneholder:

- Tjenester som møter overordnede krav til kvalitet, samt innehar de nevnte kvaliteter nedfelt for somatisk langtidsopphold.

I tillegg tilstrebes å gi tilbud om:

- Organisering i egen enhet, slik at smitte ikke kan spres til beboere ved andre avdelinger, avgrenset til mellom 6-8 plasser.
- Forsterket bemanning, hvorav flere har videreutdanning eller spesiell opplæring innen smittevern og hygiene. Fagkompetansen tilbys døgkontinuerlig.
- Særskilt tilrettelagt fysisk bomiljø som ivaretar muligheter for sosialt fellesskap og aktivitet, til tross for behovet for strengt smitteregime.
- Et bomiljø som ivaretar trygghet og legger til rette for god livskvalitet, innenfor de rammer som tilbudet kan gis i.

4.2.9 *Andre spesialiserte tilbud*

Sykehjemsetaten har ikke hatt spesifiserte tilbud for nattopphold eller terminalpleie i sykehjem (Forskrift om sykehjem §2-1,h-i). Sykehjemsetaten gir pr. i dag likevel gode tilbud når det i praksis oppstår behov for slik form for oppfølging/tilbud. Brukerne henvises fra både sykehus, sykehjem og hjemmet.

Tilbudet ivaretar:

- Tjenester som møter overordnede krav til kvalitet, samt innehar de nevnte kvaliteter nedfelt for somatisk langtidsopphold.

Tilbudet ivaretar særskilt:

- Adekvat smertelindring.
- Nødvendig sykepleie og oppfølging i livets siste fase.
- Særskilt oppfølging over for pårørende.
- En-til-en oppfølging og ekstra bemanning ved behov.

Sykehjemsetaten gir også tilbud om langtidsplasser for døve. Tilbudet er tilrettelagt for målgruppen, ved at personalet har kunnskaper som gjør det mulig å kommunisere med beboerne på en god måte.

For alle tilbud om langtidsopphold for personer med demensdiagnose/psykisk sykdom/-lidelse/annet forsterket tilbud, vil det vurderes om tilbudet er hensiktsmessig, dersom den enkelte beboer utvikler somatisk sykdom og funksjonssvikt som medfører og utløser økt grad av behov for somatisk pleie. Brukere og pårørende informeres om dette ved innleggelsen.

4.3 Tidsbegrenset opphold (korttidsopphold)

Korttidsopphold i sykehjem etter KHL §2-1 er et tidsbegrenset tilbud. Tidsbegrenset opphold i sykehjem kan vare fra 2 – 12 uker avhengig av funksjonssvikt og målsettingen med oppholdet. Oppholdet skal være kortvarig, og derfor må målsettingen med oppholdet begrunnes tydelig og være kjent for beboeren og eventuelle pårørende (Pas.rettighetsloven §3). Tilbudet kan være rullerende.

Tilbud om tidsbegrenset opphold differensieres med ulike typer av tjenester som ivaretar både behandling, utredning, rehabilitering, forbygging og avlastning (KHL § 1-3).

4.3.1 Tidsbegrenset opphold

Tilbudet omfatter:

- Tjenester som møter overordnede krav til kvalitet, samt innehar de nevnte kvaliteter nedfelt for langtidsopphold i ordinære enheter.

I tillegg tilstrebes å gi tilbud om:

- Oppstart arbeid med tiltaksplan innen 24 timer.
- Mål som er definert i vedtak skal nås, dersom disse ikke krever innsats fra annet omsorgsnivå.
- Tilbudet er organisert i egne enheter, som har noe forsterket bemanning knyttet til at tilbudet er av kortvarig karakter. Personalet jobber målrettet for at brukere skal kunne komme tilbake til eget hjem.
- Tilbudet ivaretar den enkelte brukers behov for medisinsk oppfølging, sykepleie og tilsyn ved sykdom hvor det er behov for helsetjenester i institusjon i en periode.
- Tilbudet kompenserer/erstatter omsorg når dette ikke kan gis på forsvarlig måte i hjemmet, for eksempel ved akutt sykdom eller der omsorgstjenestene ikke makter å ivareta tilstrekkelig omsorg og pleie i hjemmet på kort varsel.
- Tilbudet legger til rette for at brukere opprettholder/gjenvinner sitt funksjonsnivå.
- Tilbudet legger til rette for at brukeren opprettholder evne til å mestre dagliglivets aktiviteter.
- Det gis tverrfaglig oppfølging.
- Det vektlegges samhandling med bydel/ bestiller.
- Det vektlegges samhandling med hjemmetjenesten.
- Det gis hjemmebesøk med begrunnelse i brukers behov.

4.3.2 Tilbud om rehabilitering

Rehabiliteringsopphold i sykehjem etter KHL §1-3 er et målrettet og tidsbegrenset tjenestetilbud der tverrfaglig personale samarbeider med brukeren og eventuelle pårørende. Formålet med rehabilitering i sykehjem stiller krav om at oppholdet skal bidra til økt funksjons- og mestringsevne og tjenestene skal ytes ut fra et brukerperspektiv (FOR rehab § 1). Rehabiliteringsopphold i sykehjem skal være målrettet, planmessige og gjerne nedfelt i en skriftlig individuell plan.

Tilbudet omfatter:

- Tjenester som møter overordnede krav til kvalitet, samt innehar de nevnte kvaliteter nedfelt for langtidsopphold i ordinære enheter.

I tillegg tilstrebes å gi tilbud om:

- Oppstart arbeid med tiltaksplan innen 24 timer.
- Målene som er definert i vedtak skal nås. Det arbeides systematisk for at målene nås.
- Eventuelle avvik vurderes tverrfaglig, og nye tiltak/ny behandling planlegges og initieres i samråd med bruker, eventuelt dennes pårørende og bydelens bestillerkontor.
- Tilbudet er organisert i egne enheter, som er tilpasset formål og behandlingsopplegg.
- Lokalene har opptreningsfasiliteter.
- Tilbudet har forsterket bemanning, som har faglig bakgrunn for å gi oppfølging slik at brukeren gjenvinner funksjonsevne etter skade eller sykdom.
- Tilbudet ivaretar den enkelte brukers behov for medisinsk behandling, sykepleie og tilsyn ved sykdom hvor det er behov for helsetjenester i institusjon i perioden.
- Tilbudet legger til rette for mobilisering og opptrening slik at brukeren gjenvinner sitt funksjonsnivå/oppnår best mulig funksjonsnivå, i forhold til nivå før skade/funksjonssvikt oppsto.
- Tilbudet legger til rette for at brukeren gjenvinner evne til å mestre dagliglivets aktiviteter i størst mulig grad.
- Det legges til rette for systematisk egentrening og egenaktivitet, og motiveres for dette.
- Det vektlegges samhandling med bydel/ bestiller.
- Det vektlegges samhandling med hjemmetjenesten.
- Det gis hjemmebesøk med begrunnelse i brukers behov.

Sykehjemsetaten formidler også tilbud om rehabilitering og tidsbegrenset opphold i Spania. Tilbudene leveres av private leverandører, og oppfølging fra Sykehjemsetaten skjer gjennom kontraktsstyring. Tilbudene beskrives gjennom avtale og kontrakt, hvor også de kvalitetskrav som gjelder for alle kategorier tjenestetilbud er nevnt (kap. 2).

4.3.3 Vurderingsopphold for ferdigbehandlede pasienter i sykehus

Vurderingsopphold i sykehjem etter KHL §1-3 er et målrettet og tidsavgrenset tjenestetilbud. Vurderingsplasser er et tilbud til utskrivningsklare pasienter fra sykehus, i påvente av et mer egnet tilbud. Vurderingsopphold i sykehjem kan vare fra 1 dag til maks 4 uker avhengig av funksjonssvikt og målsettingen med oppholdet. Oppholdet skal være kortvarig, og målsettingen med oppholdet må begrunnes tydelig og være kjent for pasienten og eventuelle pårørende på forhånd (Pas.rettighetsloven § 3).

Mål:

Formålet er at brukeren ved utskrivning fra vurderingsopphold skal tildeles riktige tjenester i på rett nivå.

Tilbudet omfatter:

- Tilbudet ivaretar kvalitetskravene som er beskrevet under kap. 2, og som gjelder for alle kategorier tjenestetilbud.
- Tilbudet innehar de nevnte kvaliteter nedfelt for langtidsopphold i ordinære enheter.

I tillegg tilstrebes å gi tilbud om:

- Målene som er definert i vedtak skal nås. Eventuelle avvik vurderes tverrfaglig, og nye tiltak/ny behandling planlegges og initieres i samråd med bruker og dennes pårørende.
- Det er organisert i egne enheter som er tilpasset formål og behandlingsopplegg.
- Tilbudet har forsterket bemanning, knyttet til at tilbudet er av kortvarig karakter, med faglig bakgrunn for å gi behandling, opptrening og pleie, slik at brukeren gjenvinner funksjonsevne etter skade eller sykdom.
- Tilbudet ivaretar den enkelte brukers behov for medisinsk behandling, sykepleie og tilsyn ved sykdom hvor det er behov for helsetjenester i institusjon i perioden.
- Tilbudet tilstreber å legge til rette for mobilisering og opptrening slik at brukeren gjenvinner funksjonsnivå/oppnår best mulig funksjonsnivå, i forhold til nivå før skade/funksjonssvikt oppsto. Tilbudet er ikke et rehabiliteringstilbud.
- Det vektlegges samhandling med bydel/ bestiller.
- Det vektlegges samhandling med hjemmetjenesten.

4.3.4 Avlastningstilbud for pårørende

Tilbudet er hjemlet i Lov om sosiale tjenester m.v., kapittel 4 § 4- 2b. Avlastning tilbys for å utsette institusjonsinnleggelse, og gi eldre mulighet for å bli boende hjemme lengst mulig, sammen med pårørende. Det kan tilbys rullerende avlastningsopphold ved behov.

Tilbud om avlastning er vederlagsfritt og omfatter følgende:

- Tilbudet ivaretar kvalitetskravene som er beskrevet under kap. 2, for alle kategorier tjenestetilbud.
- Tilbudet innehar de nevnte kvaliteter nedfelt for somatisk langtidsopphold.
- Det gis i enheter som er forbeholdt korttidsbrukere.

I tillegg gis tilbud om:

- Oppfølging som kompenserer/erstatter omsorg når dette ikke kan gis på forsvarlig måte i hjemmet, der omsorgsperson eller der omsorgstjenestene for en periode ikke kan ivareta tilstrekkelig omsorg og pleie i hjemmet.
- Tilrettelegging for at bruker skal bibeholde sin evne til å ivareta egenomsorg og evne til å mestre dagliglivets aktiviteter.
- Eventuelt nødvendig tverrfaglig oppfølging.
- At det opprettholdes nær kontakt med pårørende.
- At det avtales tidsavgrensning for oppholdet, som kan være rullerende.

4.3.5 Trygghetsavdeling som sikkerhetsnett for hjemmeboende

Trygghetsavdeling er et tilbud til hjemmeboende eldre som uventet kommer i en vanskelig situasjon, og som ellers i det alt vesentligste greier seg hjemme med tilbud om hjelp der.

Opphold ved trygghetsavdeling skjer ved at den eldre selv tar kontakt med tjenesten og "skriver seg inn". Blant de vanligste innleggelsesårsakene er angst, ensomhet, alminnelige

sykdommer og mindre skader som vanligvis ikke krever sykehusinnleggelse, samt ulike sosiale forhold. Brukerne kan skrive seg inn uansett tid på døgnet og få opphold i trygghetsavdelingen i inntil 3 uker for nødvendig pleie og omsorg, innenfor definerte kriterier. Tilbudet er ikke lov hjemlet. Tilbudet er vederlagsfritt for bydelene, men brukerne betaler egenandel som for korttidsopphold.

Tilbudet innebærer:

- Brukeren får bo i avdelingen for en periode på 2-3 uker.
- Brukeren får oppleve trygghet og sosialt fellesskap.
- Tilbudet innebærer omsorg, hjelp og støtte.
- Tilbudet innebærer råd og veiledning for å tilrettelegge brukerens hjemmesituasjon.

4.4 Dag-og nattopphold

Tilbud om dagopphold gis pr. i dag i mange av våre sykehjem i dagsentra. Brukeren har vedtak på tjenesten i hht. Forvaltningsloven.

Sykehjemmene tilbyr inntil videre kun unntaksvis nattopphold.

Tilbud om opphold i dagsenter kan være et viktig tiltak for å forebygge funksjonssvikt og utsette eller forhindre behov for døgninnleggelse i institusjon.

- Tilbudet gis fra en til syv dager pr. uke.
- Det tilbys som hovedregel mellom kl. 08 og 15.
- Det er organisert som egne enheter i sykehjemmenes lokaliteter.
- Det skilles mellom tilbud over for personer med demens og tilbud til andre.
- Tilbudet gir mulighet for sosialt fellesskap og stimulering.
- Det gis anledning til å benytte sykehjemmets fasiliteter.
- Det legges til rette for opptrening og egenaktivitet.
- Det organiseres aktiviteter og felles måltider.

UTKAST TIL

INNTAKSKRITERIER